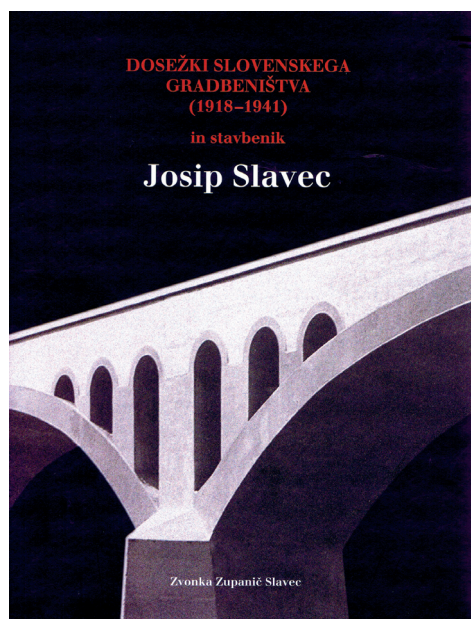

RECENZIJA KNJIGE

ZUPANIČ, SLAVEC, Z., (2011): DOSEŽKI SLOVENSKEGA GRADBENIŠTVA (1918 – 1941) IN STAVBENIK JOSIP SLAVEC. UNIREAL, MOHORJAVA DRUŽBA, CELJE.
ISBN: 978-961-218-989-1

Knjiga je razdeljena na poglavja Življenje in delo stavbenika Josipa Slavca in njegovih naslednikov, Gradnja mostov, Gradnja cest, Visoke gradnje, ima pa še Okvirni pregled del in seveda povzetke, tudi v tujih jezikih.

V prvem poglavju o življenju in delu Josipa Slavca je prikazano življenje, razpeto med Avstroogrsko, staro Jugoslavijo, Jugoslavijo, vse do Slovenije. Že ta razpon je izjemen, posebej v strokovnem smislu, saj sega v dobo uporabe novih materialov, novih posegov in organizacije dela, ne nazadnje v organizaciji podjetja med cesarstvom in demokracijo. V opisu poteka podjetja je pomemben podatek o nadaljevanju v naš čas.

Pomemben element Slavčevega podjetja je gradnja mostov, kjer je bil položaj gradbenika včasih drugačen od današnjega: obsegal je tehniko, izvedbo in inovacije, kar je omogočalo izvedbe ključnih objektov, ki delujejo še danes. Med najpomembnejšimi mostovi so mostovi v Zidanem mostu, zunaj domovine pa mostovi preko Kolpe v Metliki in čez Liko v Kosinju. Kot strokovnjak na področju gradbeništva je vodil dela na železnici med Pragerskim in Kotoribo takoj po vojni, kar je zahtevalo velike napore in znanje – tako strokovno kot organizacijsko.

Zanimiva predstavitev Tomaža Budkoviča je o gradnji cest, kjer so najpomembnejše realizacije cesta na Vršič, med Podvinom in Lescami ter klanec v Kranju. Dobro pripravljen in korektno strukturiran prispevek osvetljuje tako tehnične značilnosti kot organizacijska dela v stari Jugoslaviji.

Za arhitekta je seveda najpomembnejše poglavje o visokih gradnjah, ki ga zaokrožuje profesor Fister. Že v uvodu poudari, da gre za obdobje, ki ga bo treba šele definirati, saj obsega tako degradacijo in uničevanje kvalitetnega bivalnega okolja kot ustvarja povsem nova merila za vrednotenje posegov v prostor,

ki trajno in bistveno vplivajo na njegovo istovetnost. Gre za čas vrste novosti, ki so izzvale spremembe vrednostnih meril ne le v tehnologijah, pač pa na področjih sociologije, ekonomije in politike.

Predlaga razmislek o vključevanju Slavčevih del v našo arhitekturno dediščino. To podkrepi predvsem s primeri del v mestu Kranju, kjer je dober stavbenik omogočil, da je mesto ohranilo svojo identiteto v pokrajinskem in vsebinskem merilu. Fister umešča Josipa Slavca kot pozitivnega akterja pri omogočanju razvoja in s tem kvalitete bivanja na področjih, kjer je treba imeti na razpolago res kvalitetne izvajalce.

Med pomembnejšimi arhitekturami je niz individualnih hiš, predvsem pa so večji objekti kot so šole, hoteli (Jelen in Stara pošta, Park hotel na Bledu, Šport hotel na Pokljuki), po vojni pa vodstvo del na najzahtevnejših objektih kot so Ravnikarjeva občinska stavba ali objekt SDK v Kranju.

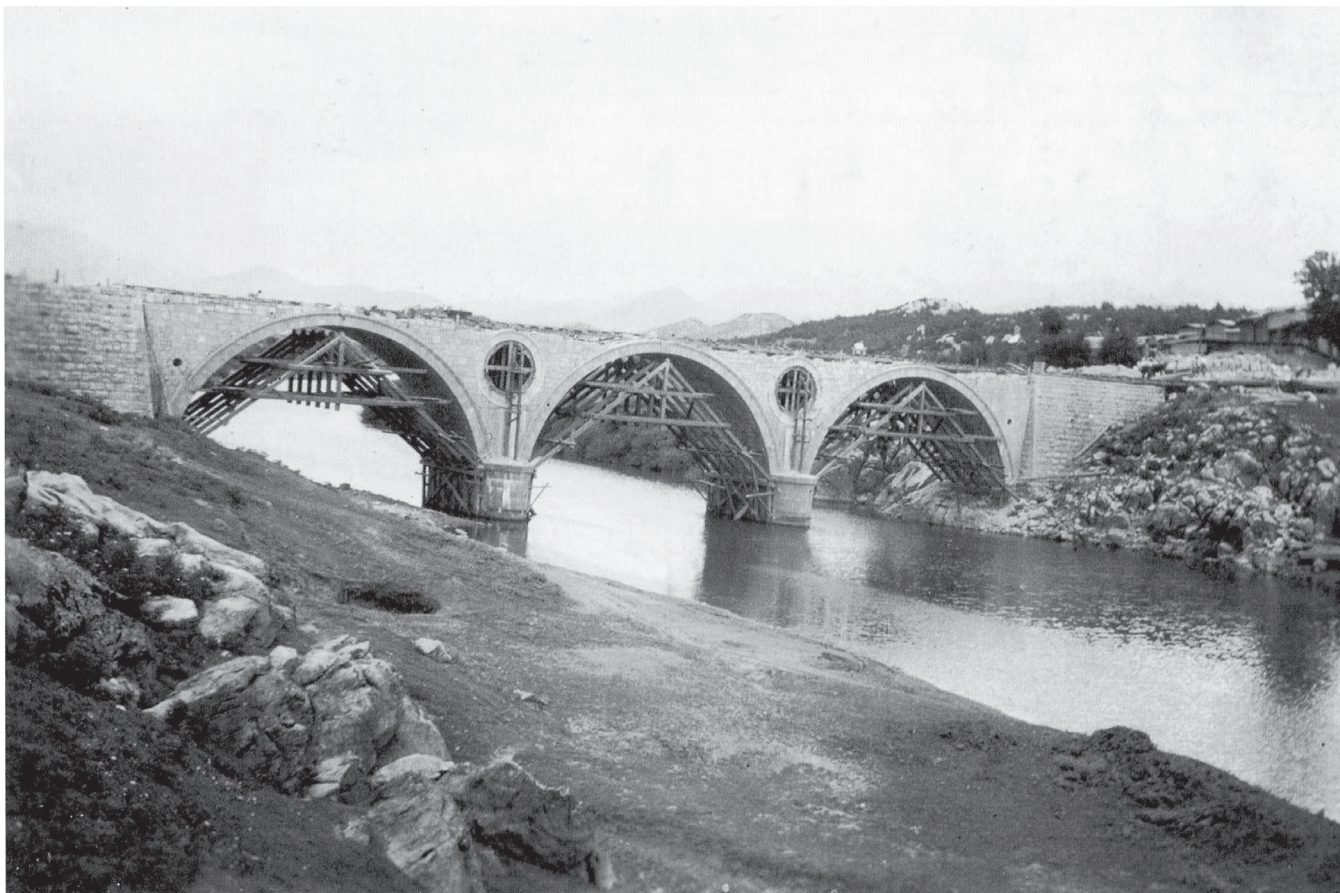
Knjigo dopolnjujeta Okvirni pregled del in seveda povzetki, tudi v tujih jezikih.

Knjiga je bogato opremljena z grafičnim gradivom, množica soavtorjev zagotavlja raznolikost tekstualnega dela.

Bolj strokoven in strukturiran izbor slik – v tehniškem smislu – bi nedvomno dopolnil kvaliteto obsežni knjigi, ki bi lahko postala za gradbenike in arhitekta pravi učbenik tehnologij in izvedb. Strokovno poglavje z razlago tehničnih in tehnoloških rešitev bi bilo dobrodošlo. Posebej bi bili potrebni strokovni opisi inovativnih posegov, o katerih je v tekstu toliko napisanega in je v slikovnem delu dobro predstavljeno, a ni tehniško predstavljeno, analizirano in ovrednoteno.

Slikovno gradivo namreč odpira niz zahtev po razlagi, ki bi – predvsem s shemami in risbami – umestila pomen in delo Josipa Slavca kot vrhunskega stavbenika svojega časa. To bi bilo mogoče izvesti v enakem obsegu knjige, na račun preobsežih političnih uvodnikov. Tudi skrbnejše lektoriranje bi pripomoglo k vrednosti knjige.

Dobrodošla knjiga odpira povsem nov pogled na stroko, ki običajno ni predstavljena kot pomemben element posegov v prostor. Odpira problematiko, ki bo predvsem za arhitekta zanimiva, saj zapolnjuje (navidezni, a tradicionalni) razkorak med gradbeništvom in arhitekturo, kar je posebej pohvalno.

9

10

Slika 1: Izsek iz knjige, stran 101. Gradnja mostu čez reko Liko v Kosinju.
Figure 1: Page 101. Bridge at Kosinj, Croatia.